

Tilgiv dem, thi de ved næppe, hvad de har gjort

Af Verner Sand Kirk, direktør i AK-Samvirke – a-kassernes brancheorganisation

Halveringen af dagpengeperioden var det store trofæ, Regeringen og Dansk Folkeparti kunne fremvise, da genopretningspakken blev vedtaget i foråret sidste år. Reformen skulle bringe dagpengeperioden ned på niveau med de lande, vi plejer at sammenligne os med, var budskabet.

Det er umiddelbart betragtet også fuldstændig korrekt. Fra 1. juli 2012 er Danmark nogenlunde på niveau med f.eks. Sverige, Finland, Norge og Frankrig, som også har en dagpengeperiode på omkring to år.

Der er dog et helt afgørende element i reformen, som får stor betydning for en betragtelig del af befolkningen, men som der ikke er nogen, der har beskæftiget sig synderligt med. At kalde det en halvering af dagpengeperioden er nemlig kun en halv sandhed. Faktisk er der tale om en dobbelt stramning.

Sagen er, at for at optjene en ny dagpengeperiode, har man hidtil skulle have været i arbejde i en periode svarende til et halvt års fuldtidsarbejde. Nu er kravet blevet fordoblet, så man fremover skal have 1.924 timer, svarende til ét helt års fuldtids arbejde på kontoen, for at være berettiget til dagpenge igen.

Konsekvensen er, at genopretningspakken ikke blot har halveret dagpengeperioden, man har faktisk skåret dagpengeretten ned til en fjerdedel, hvis man ser på, hvor lang en dagpengeperiode man får, hvis man har arbejdet ét år.

Det kan sammenlignes med, at et 10 turs klippekort til bussen, der p.t. koster 140 kr., fra den ene dag til den anden ændres til kun at have 5 klip samtidig med, at prisen fordobles til 280 kr.

Hidtil har den reelle danske dagpengeperiode været lidt længere end i Sverige og Finland. Men når reformen træder i kraft den 1. juli 2012 udløser samme antal arbejdstimer ca. tre gange så lang dagpengeret i disse lande. I Danmark får man to års dagpengeret, hver gang man har arbejdet i et år. Til sammenligning kan det samme antal arbejdstimer udløse omkring seks års dagpengeret i Finland, og for svenskerne mellem godt fem og syv år afhængig af, om man har børn eller ej.

De voldsomme forringelser af dagpengeretten, giver begrundet frygt for, at forsørgelsesgrundlaget for mange tusinde langtidsledige skrider væk under dem, når de nye regler er fuldt indfaset om et års tid.

Der er en god grund til, at vi endnu ikke har oplevet mange, der mister dagpengeretten. Det skyldes ikke, som regeringen hævder, at folk bare finder et arbejde inden, de når "dagpengekanten". Det skyldes alene, at de nye regler først får fuld virkning fra 1. juli 2012.

Grunden hertil er en teknisk finurlighed i de nye regler. Alle, der 1. juli 2010 havde mere end to års dagpengeret tilbage, blev "nulstillet", så de fra den dato fik to års rest dagpengeret. Det betyder, at det først er fra 1. juli 2012, at man bliver ramt af stramningen ved at miste dagpengeretten.

Da man for et år siden vedtog dagpengereformen, var der endnu ikke ret mange langtidsledige, og derfor blev det hævdet, at stramningen ikke kom til at berøre mange mennesker. Og i øvrigt henviste Regeringen og Dansk Folkeparti til, at erfaringer viser, at folk som hovedregel tager sig sammen og finder et job, inden de falder ud over dagpengekanten.

At der dengang ikke var så mange ledige, der havde været ledige i mere end to år, skyldes imidlertid blot det forhold, at vi jo op til finanskrisen i efteråret 2008 havde en meget lav ledighed, og næsten ingen langtidsledige. Men med den stigning, der siden er sket i langtidsledigheden, kommer mange tusinde farezonen med de nye regler.

På baggrund af de seneste måneders udvikling i langtidsledigheden har AK-Samvirke beregnet, hvor mange, der ville have mistet dagpengeretten, hvis de nye regler allerede havde været gældende.

Det er et dystert forvarsel for de ledige, viser de seneste beregninger. De viser, at over 20.000 ledige årligt ville miste dagpengeretten på grund af stramningen. Med den stigning vi har set i langtidsledigheden, vil det sandsynligvis betyde, at tallet vil vokse. Så uanset at en del ledige selvfølgelig vil kunne finde et varigt job inden reglerne træder i kraft, så er der udsigt til et voldsomt problem.

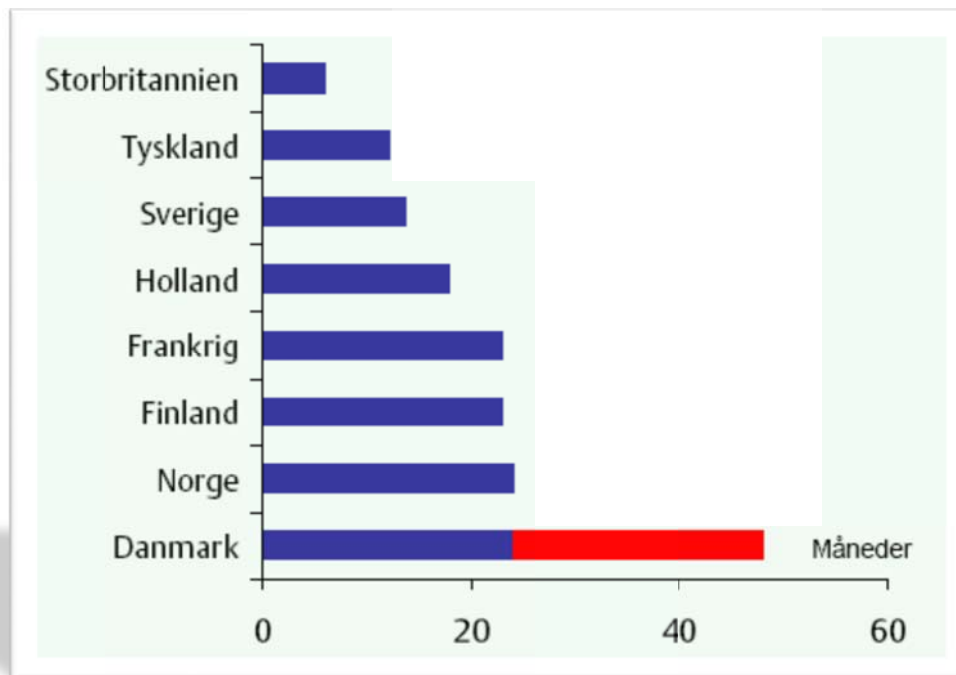
AK-Samvirke følger løbende udviklingen i det håb, at politikerne bag stramningerne – eller et nyt flertal – vil besinde sig og revurdere deres beslutning. Enten må stramningerne ruller tilbage og/eller må der gøres en reel indsats for at sikre jobmuligheder for de langtidsledige. Det er ikke fortsat akriveringscirkus, der er brug for, men værdige, reelle jobtilbud og uddannelsesmuligheder.

Hvad har de gjort?

Uanfægtet af, at vi faktisk ikke havde ret mange langtidledige før finanskrisen, blev stramningerne begrundet med, at der vil være en stor beskæftigelseseffekt af at forkorte dagpengeperioden, til det vi kender fra andre lande.

Figur 1 er den opgørelse af landenes dagpengeperioder, som blev præsenteret i genopretningsaftalen. Ifølge figuren betyder halveringen af dagpengeperioden, som man kan se, at vi netop kommer ned på de to år, som andre lande i forvejen er på eller under.

Figur1 Halveringen af dagpengeperioden: Regeringens sammenligning med andre lande

Figuren viser, at hvis stramningen kun gøres op i dagpengeperiode, ligger Danmark efter 2012 på niveau med andre europæiske lande.

Diskussionen drejede sig efterfølgende næsten udelukkende om periodens længde og det var ikke en del af debatten, at genoptjeningskravene i f.eks. Sverige og Finland er meget lempeligere i forvejen end i Danmark.

Det ses i figur 2, som viser, hvor mange timers arbejde, der i landene mindst skal til for at optjene en ny dagpengeperiode.

Figur 2: Arbejdskrav for ny dagpenget

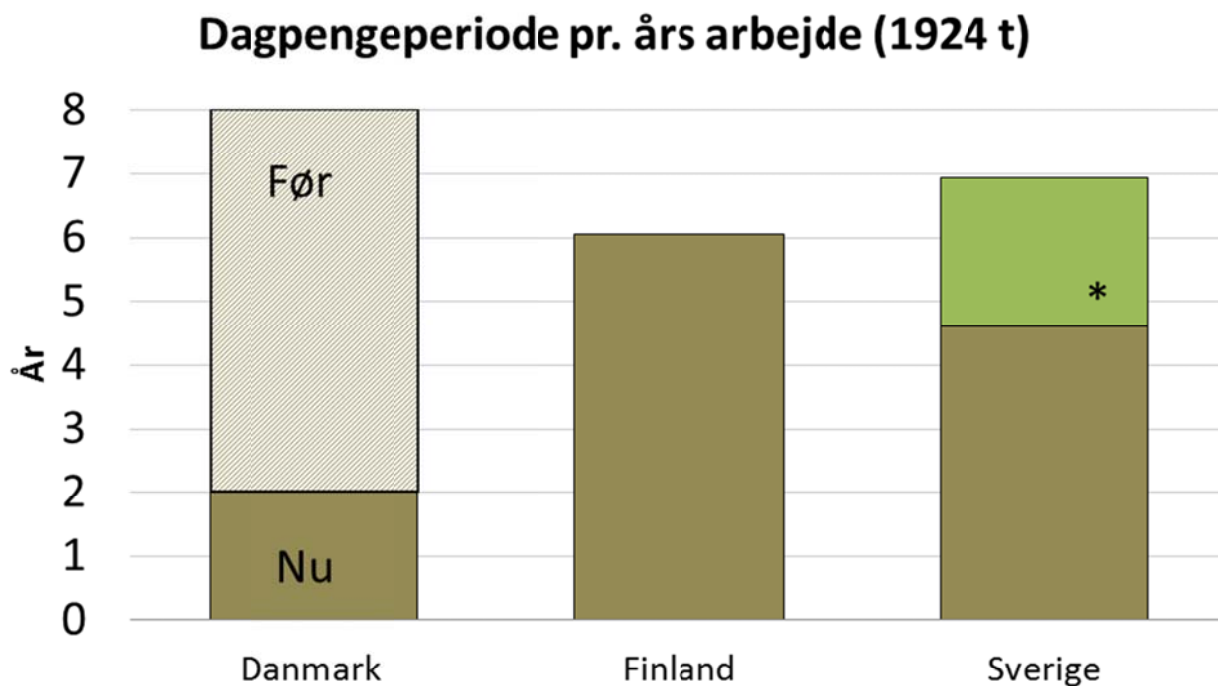
Danmark hidtil	Danmark fremover	Sverige I dag	Finland i dag
962 timer	1924 timer	480 timer	612 timer

Skal man sammenligne dagpengeperiodens længde på tværs af landene, bør der derfor korrigeres for forskellene i genoptjeningskravene.

Det er gjort i figur 3, hvor det er opgjort, hvor lang en dagpengeperiode, et års fuldtidsarbejde (1.924 timer) kan give ret til. Hidtil har et halvt år (962 timer) udløst fire års dagpenget, og ét år derfor i alt

otte års dagpenge. Fremover kan et helt års arbejde kun udløse to års dagpengeret. Altså en fjerdedel af de hidtidige regler. Omregnet på samme måde ses, at samme arbejdsomfang i Sverige og Finland kan give ca. tre gange så lang dagpengeret.

Figur 3: Dagpengeperiode pr. års arbejde

Danmark: Genoptjeningskrav er 1924 timer (før 962 timer).

Finland: Genoptjeningskrav er min. 18 timer i 34 uger.

Sverige: Genoptjeningskrav er 480 timer i en periode på 26 uger.

*Ledige med børn har en længere dagpengeperiode i Sverige

Kilde: AK-Samvirke - Grafik: AK-Samvirke

At det er lykkedes at fremstille dette blot som en halvering og harmonisering med andre lande, kan kun betegnes som dygtigt tilrettelagt spin:

- 1) Man har lavet en aftale, hvor konsekvenserne først bliver synlige og rammer nogen efter næste folketingsvalg.
- 2) Man har behændigt undgået at tale om andet end selve dagpengeperioden og dermed er fordoblingen af genoptjeningsperioden næsten blevet tiet ihjel.
- 3) Man har dermed afværget, at der er opstået en debat om, at reformen faktisk er den mest vidtgående stramning af dagpengesystemet nogensinde.
- 4) Endelig har man afværget en debat om, at reformen i høj grad rammer de ledige med dårligst tilknytning til arbejdsmarkedet, fordi de oftest har kortere ansættelsesforhold mellem perioder med ledighed. Dermed får de voldsomt sværere ved at genoptjene ret til dagpenge end de gjorde før reformen.